

Конспект уроку з української літератури у 7 класі

Василь Симоненко – «лицар на білому коні» в українській літературі. Загальнолюдські цінності та ідеї у вірші «Ти знаєш, що ти – людина?»

Мета: ознайомити учнів із матеріалами про життя і творчість поета, допомогти усвідомити ідейно-художнє значення його твору «Ти знаєш, що ти – людина?» в розкритті загальнолюдських цінностей, розвивати навички виразного читання віршів, вміння їх аналізувати, зіставляти їхні ідеї з реальним сучасним життям, визначення художніх засобів і з'ясування їх ролі в розкритті головної думки, розвивати пам'ять, артистичні, ораторські здібності.

Очікувані результати: учні знають матеріал про життя й творчість видатного поета, виразно і вдумливо читають поезію, аналізують, визначають провідні мотиви та ідеї, коментують художні засоби, висловлюють власні думки про сенс людського буття, романтичний максималізм.

Теорія літератури: ліричний вірш, виразне читання, художні засоби.

Обладнання: портрет письменника, видання творів, ілюстрації до них, аудіозапис пісні та зразків художнього читання, презентація біографії поета.

Тип уроку: вивчення нового матеріалу.

I. Мотивація навчальної діяльності школярів.

Оголошення теми й мети уроку

Вступне слово вчителя. Український народ надзвичайно талановитий. Українська література багата обдарованими непересічними особистостями. Сьогодні ми з вами будемо говорити про мужнього й ніжного поета-лірика, журналіста й громадського діяча Василя Симоненка. Його життя – як спалах великої яскравої зірки.

II. Актуалізація опорних знань учнів

1. Розповіді дітей про вивчений у 5 класі твір «Цар Плаксій і Лоскотон».
2. Повторення відомостей про засоби виразного читання: темп, інтонацію, логічний наголос.

III. Сприйняття й засвоєння навчального матеріалу

1. Презентація «Життя й творчість Василя Симоненка».

Василь Андрійович Симоненко народився 8 січня 1935 р. в селищі Біївці Лубенського району на Полтавщині. Батьки його були колгоспниками. Усе дитинство пройшло на селі у важкі воєнні та повоєнні часи.

1952 р. закінчив середню школу в Тарандинцях і вступив на факультет журналістики Київського університету. Через п'ять років закінчив його і одружився з черкащанкою Людмилою Півторадня. Працював у «Черкаській правді», «Молоді Черкащини», «Робітничій газеті». Писати вірші почав ще в студентські роки, але в умовах прискіпливої радянської цензури друкувався мало. Перша збірка «Тиша і грім», що вийшла 1962 р., була написана під впливом «хрущовської відлиги». Збірка схвально сприйняла критики й читачі. Разом із іншими талановитими представниками української молоді Василь Симоненко брав участь у роботі Клубу творчої молоді, їздив Україною, спілкуючись із ровесниками.

Потім поет працював у комісії, що займалася розслідуваннями масових розстрілів у катівнях НКВС. Потрапив під нагляд КДБ. Улітку 1962 р. оперативники Міністерства внутрішніх справ заарештували його на залізничній станції Шевченка в м. Сміла та жорстоко побили. Восени 1962 р. починає щоденник «Окрайці думок». У 1963 вийшла казка «Цар Плаксій та Лоскотон» На початку вересня 1963 р. ліг у лікарню, оскільки після побиття його мучили болі, відмовили нирки. Помер він 13 грудня 1963 р. Поет прожив лише 28 років. З великими труднощами друзям В. Симоненка вдалося надрукувати його твори: 1964 р. — «Земне тяжіння», 1965 р. — збірку новел «Вино з троянд», 1966 р. — «Поезії», 1981 р. — «Лебеді материнства», 1985 р. — «Поезії».

1965 року на громадських засадах створено музей у рідному селі поета (в хаті, де він народився). Ім'ям поета названі вулиці у багатьох містах України, зокрема, 1999 року — в Голосіївському районі Києва та 2016 року — в

Кривому Розі. 2005-го року пам'ятник-погруддя поета встановили на його батьківщині у селі Біївці. 2010 року у Черкасах відкрили пам'ятник поетові. 2015 року біля Червоного корпусу КНУ імені Тараса Шевченка відкрито погруддя Василю Симоненку. Він лауреат Державної премії України імені Т.Г. Шевченка (1995, посмертно).

2. Аудіозапис пісні та зразків художнього читання.
3. Виразне читання вірша «Ти знаєш, що ти – людина?».
4. Словникова робота.
5. Самостійна робота. (Ідейно-художній аналіз вірша.)
6. Евристична бесіда.
7. Робота зі словником літературознавчих термінів.

IV. Закріплення знань, умінь і навичок

1. Дискусія «У чому полягає сенс життя людини на землі?»
2. Творча робота: складання «асоціативного куща» до слова «людина». (Зразок. Л – любляча, ю – юна, д – добра, м – миролюбна, н – наполеглива, а – активна.)

V. Домашнє завдання, інструктаж щодо його виконання

1. Уміти виразно читати вірші В. Симоненка, аналізувати їх.
2. Вивчити напам'ять поезію «Ти знаєш, що ти – людина?»

VI. Підсумок уроку

1. Слово вчителя.
2. Інтерактивна вправа «Опитування-інтерв'ю».
  - Життєвий і творчий шлях Василя Симоненка відкрив для мене ...

Василь Андрійович Симоненко

(* 8 січня 1935, с. Біївці, Лубенський район, Полтавська область — † 13 грудня 1963, Черкаси) — український поет і журналіст, шістдесятник.

Найвідоміші твори: збірка поезій «Лебеді материнства», казки «Цар Плаксій та Лоскотон», «Подорож в країну Навпаки», збірка оповідань і новел «Вино з троянд». Лауреат державної премії України імені Т.Г. Шевченка (1995, посмертно).

Ти знаєш, що ти — людина?

Ти знаєш, що ти — людина?

Ти знаєш про це чи ні?

Усмішка твоя — єдина,

Мука твоя — єдина,

Очі твої — одні.

Більше тебе не буде.

Завтра на цій землі

Інші ходитимуть люди,

Інші кохатимуть люди —

Добрі, ласкаві й злі.

Сьогодні усе для тебе —

Озера, гаї, степи.

І жити спішити треба,

Кохати спішити треба —

Гляди ж не проспий!

Бо ти на землі — людина,

І хочеш того чи ні —

Усмішка твоя — єдина,

Мука твоя — єдина,

Очі твої — одні.

16.11.1962